

Høringsnotat

Høring av NRK-plakaten

Høringsfrist 7. februar 2022

Innledning

Kulturdepartementet sender med dette NRK-plakaten på høring. Bakgrunnen er at regjeringen skal foreslå faste, langsiktige økonomiske rammer for NRK og de direkte tilskuddsordningene for mediestøtte gjennom fireårige styringssignaler, jf. *lov om økonomisk støtte til mediene (mediestøtteloven)* § 3. Forslag til styringssignal skal legges frem for Stortinget i en budsjettproposisjon året etter stortingsvalg. Forslaget skal bygge på en helhetlig gjennomgang av mediepolitikken og de mediepolitiske virkemidlene hvert fjerde år, jf. Prop. 138 L (2019–2020) *Lov om økonomisk støtte til mediene (mediestøtteloven)*. Når Stortinget skal gjøre en helhetsvurdering av mediestøtten og de mediepolitiske målene, vil NRKs oppdrag være en naturlig del av vurderingen. Regjeringen vil første gang fremlegge en slik helhetlig gjennomgang av mediepolitikken og foreslå fireårige styringssignaler i budsjettproposisjonen for 2023.

Bakgrunn

NRKs allmennkringkastingsoppdrag består av en rekke plikter som til sammen definerer selskapets oppdrag. Oppdraget er beskrevet i NRK-plakaten, som er vedtatt av Stortinget. NRK-plakaten er tatt inn i NRKs vedtekter del II. Det er gitt utfyllende bestemmelser til NRK-plakaten i vedtektene del III. Disse er ikke vedtatt av Stortinget, men av NRKs generalforsamling.

- Del II NRK-plakaten:
Inneholder de overordnede krav og forventninger Stortinget har til NRKs allmennkringkastingstilbud.
- Del III Utfyllende bestemmelser til NRK-plakaten:
Inneholder mer detaljerte føringer for oppdraget.

NRK-plakaten ble forrige gang sendt på høring i sin helhet i juni 2014. I Meld. St. 38 (2014–2015) *Open og opplyst* la departementet frem forslag til en forenklet NRK-plakat med overordnede krav til NRK. Stortinget ønsket flere justeringer, og ba regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til ny NRK-plakat, jf. Innst. 178 S (2015–2016). Regjeringen la frem forslag til ny NRK-plakat i Meld. St. 15 (2016–2017) *Eit moderne og framtidsette NRK - Finansiering og innholdsplikter*. I ekstraordinær generalforsamling i NRK 19. desember 2017 ble NRK-plakaten, slik den lød etter Stortingets behandling av Meld. St. 15 (2016–2017), i sin helhet tatt inn som del II av NRKs vedtekter. På den ekstraordinære generalforsamlingen ble også vedtektenes del III *Utfyllende bestemmelser til NRK-plakaten* fastsatt. Et viktig nytt punkt var bestemmelsen om at NRK skal ha et ansvar for å bidra til det norske mediemangfoldet (regionalt og nasjonalt), jf. Innst. 332 S (2016–2017). I den forrige stortingsmeldingen om mediestøtte, Meld. St. 17 (2018–2019) *Mangfold og armlengds avstand*, la departementet til grunn at det ikke var behov for å gjennomgå NRK-plakaten i full bredde, ettersom oppdraget nylig var blitt vurdert. I meldingen foreslo departementet imidlertid å utvide NRK-plakaten med et punkt om at NRK skal ha et særlig ansvar for å dekke tematiske og geografiske blindsoner, noe Stortinget sluttet seg til. Bestemmelsen ble tatt inn i del II av NRKs vedtekter som ny § 26 i NRK-plakaten i ekstraordinær generalforsamling i NRK 19. desember 2019.

Ved at NRK-plakaten i sin helhet er tatt inn i NRKs vedtekter, er den også formelt bindende for NRK. Plakaten – både del II og III av vedtektene – danner videre grunnlag for Medietilsynets tilsyn med NRKs oppfyllelse av sitt allmennkringkastingsoppdrag. Resultatet av tilsynet publiseres i den årlige Allmennkringkastingsrapporten.

Avslutning

Prinsippet om redaksjonell uavhengighet taler for minst mulig detaljregulering av NRK, da det er kringkastingssjefen som har det overordnede ansvaret for NRKs tjenester og programtilbud. Den politiske styringen av NRK og fastsettelsen av NRKs samfunnsoppdrag bør skje på et overordnet og prinsipielt plan. Fastsettelse av nye eller endrede krav til NRK bør videre behandles i Stortinget for å sikre demokratisk kontroll. Samtidig legitimerer det faktum at NRK er finansiert over statsbudsjettet at fellesskapet også stiller visse krav til NRKs bruk av tilskuddet. Dette er bakgrunnen for at departementet nå ønsker å gjennomføre en åpen høring av plakaten. Eventuelle forslag til endringer eller justeringer av NRKs oppdrag vil regjeringen legge frem i budsjettproposisjonen for 2023.

Eksisterende NRK-plakat, sist endret i ekstraordinær generalforsamling i NRK 19. desember 2019.

II NRK-plakaten

§ 12 NRK skal ha som formål å oppfylle demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet.

§ 13 NRK skal ivareta ytringsfrihet og ytringsvilkår for borgerne. NRK skal være redaksjonelt uavhengig og være balansert over tid. NRK skal bidra til å fremme den offentlige samtalen og medvirke til at hele befolkningen får tilstrekkelig informasjon til å kunne være aktivt med i demokratiske prosesser.

§ 14 NRK skal ha et selvstendig ansvar for å bidra til det norske mediemangfoldet (regionalt og nasjonalt).

§ 15 NRKs allmennkringkastingstilbud skal være tilgjengelig for hele befolkningen. NRK skal ta hensyn til funksjonshemmede ved utformingen av sitt tilbud.

§ 16 NRK skal styrke det norske og de samiske språkene, og styrke norsk og samisk identitet og kultur. En stor andel av tilbudet skal ha norsk forankring og speile det kulturelle mangfoldet i folket. NRK skal ha daglige sendinger for den samiske befolkningen. NRK skal ha programmer for nasjonale og språklige minoriteter. NRK skal formidle innhold fra Norden og bidra til kunnskap om nordiske samfunnsforhold, kultur og språk.

§ 17 NRK skal formidle norsk kultur og en bred variasjon av norske kunstuttrykk fra mange ulike kunstnere, uavhengige miljøer og kulturinstitusjoner. NRK skal formidle norsk musikk, film og drama og stimulere norske produksjonsmiljøer.

§ 18 NRKs tilbud skal gjenspeile Norges religiøse arv og mangfold av livssyn og religion i det norske samfunnet.

§ 19 NRKs tilbud skal i hovedsak ha norskspråklig innhold, og minst 25 pst. av innholdet skal være på nynorsk.

§ 20 NRK skal reflektere det geografiske mangfoldet i Norge og ha et godt lokalt tilbud. NRK skal være til stede i alle fylker.

§ 21 NRKs tilbud skal i hovedsak være av redaksjonell karakter. NRK skal etterstrebe høy kvalitet, mangfold og nyskaping. NRKs tilbud skal ha tematisk og sjangermessig bredde. NRKs tilbud skal appellere til alle aldersgrupper. § 22 NRK skal fremme barns rett til ytringsfrihet og informasjon, og skjerme barn mot skadelige former for innhold. NRK skal ha norskspråklige programmer for barn under 12 år, jevnlig norskspråklige

programmer for unge, og jevnlige programmer for barn og unge på de samiske språkene.

§ 23 NRK skal ha et særlig beredskapsansvar. NRK skal legge til rette for at styremaktene kan nå ut til befolkningen med informasjon over kringkastingnett ved nasjonale kriser og katastrofer.

§ 24 NRK skal være til stede på, og utvikle tjenester på, alle viktige medieplattformer, herunder Internett, for å nå bredest mulig ut med sitt samlede programtilbud.

§ 25 NRKs allmennkringkastingstilbud skal være reklamefritt og skal ikke inneholde spesielle salgsfremmende henvisninger til konsernets kommersielle tjenester og produkter.

§ 26 NRK skal ha et særlig ansvar for å dekke tematiske og geografiske blindsoner.

III Utfyllende bestemmelser til NRK-plakaten

Demokrati og redaksjonell uavhengighet mv.

§ 27 NRK skal ha en bred og balansert dekning av politiske valg. Samtlige partier og lister over en viss størrelse omtales normalt i den redaksjonelle valgdekningen.

§ 28 NRK har som oppgave å avdekke kritikkverdige forhold og bidra til å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre.

§ 29 NRK skal verne om sin integritet og sin troverdighet for å kunne opptre fritt og uavhengig overfor personer eller grupper som av politiske, ideologiske, økonomiske eller andre grunner vil øve innflytelse på det redaksjonelle innholdet. Virksomheten skal preges av høy etisk standard. Saklighet, analytisk tilnærming og nøytralitet skal etterstrebnes, jf. bl.a. prinsippene i Redaktørplakaten, Vær Varsom-plakaten og Tekstreklameplakaten.

Allmenn tilgjengelighet

§ 30 NRKs allmennkringkastingstilbud skal være gratis tilgjengelig for hele befolkningen på minst én distribusjonsplattform. NRK skal ikke kreve betaling fra befolkningen for allmennkringkastingstilbudet. Dette er likevel ikke til hinder for at den enkelte selv må dekke egne kostnader til teknisk utstyr og/eller tilgang til distribusjonsplattformer.

§ 31 NRK bør så langt som mulig benytte åpne standarder, så fremt ikke økonomiske eller kvalitative hensyn taler imot dette.

Norsk språk, identitet og kultur

§ 32 NRK skal formidle kunnskap om ulike grupper og om mangfoldet i det norske samfunnet. NRK skal skape arenaer for debatt og informasjon om Norge som et flerkulturelt samfunn.

§ 33 NRK plikter å tilby innhold som er produsert i og tar utgangspunkt i distriktene. NRK skal ha distriktssendinger alle hverdager.

§ 34 NRK skal ha daglige norskspråklige programmer for barn under 12 år.

§ 35 NRK skal bidra til å fremme nye talenter og lokale artister. Minst 40 pst. av musikken som spilles på NRK P1, P2 og P3 skal være norsk, med vekt på norskspråklig eller norskkomponert musikk. NRK skal holde et fast orkester som dekker et bredt repertoar fra underholdningsmusikk til symfonisk musikk.

§ 36 NRK skal legge ut minst 40 pst. i gjennomsnitt for de siste tre årene av det frie programbudsjettet for TV til eksterne produsenter.

§ 37 NRK skal formidle kulturarven i Norge. Arkivene til NRK er en del av denne. NRK skal arbeide for å digitalisere og tilgjengeliggjøre disse arkivene for befolkningen. NRK skal tilgjengeliggjøre informasjon om arkivmaterialet. NRKs arkivmateriale skal så langt det er praktisk og juridisk mulig, samt presseetisk forsvarlig, være tilgjengelig for viderebruk. NRK kan kreve dekket kostnadene ved å gjøre arkivmateriale tilgjengelig for slik viderebruk av andre.

§ 38 NRK skal ha sportssendinger som dekker både bredden i norsk idrettsliv, herunder funksjonshemmedes idrettsutøvelse, og store idrettsbegivenheter.

Høy kvalitet, mangfold og nyskaping

§ 39 NRKs allmennkringkastingstilbud skal være kilde til innsikt, refleksjon, opplevelse og kunnskap gjennom innhold og tjenester av høy kvalitet.

§ 40 NRK skal være nyskapende og bidra til kvalitetsutvikling.

§ 41 NRK skal kunne formidle samme type tilbud som også tilbys av kommersielle aktører, men bør etterstrebe å tilføye sitt tilbud et element av økt samfunnsverdi i forhold til det kommersielle tilbudet.

§ 42 NRK skal tilby nyheter, aktualiteter og kulturstoff for både smale og brede grupper, herunder egne kulturprogrammer. Tilbudet skal gjenspeile det mangfoldet som finnes i befolkningen.

§ 43 NRK skal bidra til økt kunnskap om internasjonale forhold.

§ 44 NRK skal bidra til utdanning og læring, herunder tilby innhold tilrettelagt for skoleverket.

Ikke-kommersielt allmennkringkastingstilbud § 45 NRKs redaksjonelle avgjørelser skal ikke være styrt av kommersielle hensyn.

§ 46 NRK skal utvise særlig varsomhet med å tilby innhold som utsetter publikum for kommersielt press. Dette gjelder særlig for programmer rettet mot barn og unge.

§ 47 NRKs allmennkringkastingstilbud skal hovedsakelig finansieres ved tilskudd over statsbudsjettet. Tilskudd over statsbudsjettet og andre offentlige inntekter skal ikke subsidiere kommersielle aktiviteter. Det skal være et klart regnskapsmessig skille mellom NRKs allmennkringkastingsvirksomhet og kommersielle aktiviteter.

§ 48 NRK kan ta imot sponing, men bør begrense omfanget.

§ 49 NRK skal kunne videreutvikle kommersielle tjenester som genererer overskudd som bidrar til å finansiere allmennkringkastingstjenester. NRKs kommersielle tjenester skal ha sammenheng med selskapets redaksjonelle virksomhet. NRK skal tilstrebe et tydeligst mulig skille mellom allmennkringkastingstilbudet og kommersielle tjenester. Den forretningsmessige virksomheten skal være forenelig med de krav til kvalitet og integritet som gjelder for NRK.

Attraktivt innholdstilbud på Internett, mobil-tv mv.

§ 50 NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- Nasjonale og internasjonale nyheter
- Et eget regionalt nyhets- og innholdstilbud
- Egenutviklet innhold for barn og unge
- Fakta- og bakgrunnsinformasjon for nyheter, debatt og aktuelle samfunnsspørsmål
- Kunst og kultur
- Sport og underholdning
- Tjenester og spill som stimulerer til interaktiv deltakelse

§ 51 NRK skal gjøre flest mulig av sine radio- og fjernsynsprogrammer tilgjengelig på Internett, både ved samtidig distribusjon og som arkivtjeneste for nedlasting og/eller individuell avspilling. NRK skal herunder minimum gjøre tilgjengelig hele sin egenproduserte sendeflate fra de siste sju dager som arkivtjeneste, forutsatt at dette ikke innebærer uforholdsmessig høye kostnader. NRK skal etterstrebe at også mest mulig av den øvrige sendeflaten fra siste sju dager gjøres tilgjengelig som arkivtjeneste.

§ 52 NRK skal stimulere til kunnskap, forståelse og bruk av andre medieplattformer blant brukere i alle aldre.